

Projekat za razvoj konkurentnosti i promociju izvoza u Republici Srbiji

Pravni aspekti
- Klasteri i Asocijacija klastera u Republici Srbiji –

Beograd, 8. Jul 2010

Pravni okvir u Republici Srbiji za osnivanje klastera

- Od nedavno registracija klastera se sprovodi shodno Zakonu o udruženjima (Službeni glasnik RS", br. 51/2009)
- Udruženje je:
 - dobrovoljna
 - nevladina
 - nedobitna organizacija zasnovana na slobodi udruživanja više fizičkih ili pravnih lica,
 - osnovana radi ostvarivanja i unapređenja određenog zajedničkog ili opšteg cilja i interesa, koji nisu zabranjeni Ustavom ili zakonom

Osnivanje klastera

Udruženje se osniva **na osnivačkoj skupštini**:

- Usvajanjem: **osnivačkog akta i statuta** (koji je osnovni opšti akt udruženja)
- **i izborom lica ovlašćenog za zastupanje**
- Zakon propisuje - najmanje 3 osnivača - ali imati u vidu preporuku MERR da klaster treba da ima minimum 9 preduzeca iz sektora i 3 potporne institucije u svojstvu osnivaca klastera

Zašto savez/asocijacija klastera

Formulacija ciljeva radi kojih se osniva bitna i suštinski i pravno:

- **Predstavljanje i zastupanje interesa i potreba klastera i njihovih članica**
- **Podrške članicama u procesu jačanja konkurentnosti i pozicioniranja na domaćem i inostranom tržištu**
- **Partnerstvo sa vladinim i nevladinim sektorom u promociji i obezbeđivanju podrške za klastere**
- **Učešće u kreiranju razvojnih strategija klastera, kao i strategija privrednog razvoja**
- **Medjunarodno povezivanje i partnerstvo, Internacionalizacija**
- **Obuka i razmena znanja**
- **Podsticanje inovacija**
- **Unapređenje pravnog okvira**
- **Kraeiranje i razvoj klusterski orijentisanih programa i projekata**
- **Pristup kapitalu**
- **Saradnja i učešće u različitim programima i projektima**

Kako formirati asocijaciju

Tako da pruža mogućnosti kojima će asocijacija ostvariti svoj cilj
– dovoljno fleksibilan i operativan pravni oblik –

Preduzeti korake koji obezbeđuju transparentnost, prepoznatljivost i određenu pravnu sigurnost:

- Donošenje odluke na nivou samog klastera o učešću u asocijaciji
 - Sporazum samih klastera o formiranju asocijacije – ugovor ili memorandum o razumevanju (nije predviđeno kao obaveza)
- Članice – pre svega klasteri + na pr. potporne institucije, univerziteti, R&D instituti, inovacioni centri, drugi

Moguća kombinacija punog i pridruženog članstva

Savez/asocijacija klastera

Mogući pristup formiranju

Zakon o udruženjima

- Udruženja se mogu udruživati u saveze i u druge asocijacije u zemlji i inostranstvu
- Na saveze se shodno primenjuju odredbe Zakona o udruženjima
- Pre osnivanja saveza potrebno je da udruženja/klasteri i drugi učesnici u skladu sa svojim statutom donesu **odluke o učlanjenju u savez**
- Registracijom u APR stiče status nezavisnog **pravnog lica**

Zakon o privrednim komorama Statut Privredne komore Srbije

Predviđeni oblici organizovanja i rada u Komori:

- Udruženje kao osnovni oblik
- Odbori
- Sekcije
- Centri
- Specijalizovane organizacije
- Saveti

Zajednica preduzetnika

Oblici organizovanja u komori prema važećem Statutu

Udruženje? Prema trenutnom stanju propisa, procedure formiranja i upravljanja - ne bi bio pogodan ni dovoljno fleksibilan oblik za asocijaciju klastera (ukoliko ne dodje do promene Statuta):

- Potrebna odluka Skupštine Komore kojom se utvrđuju grane iz kojih su članovi Komore organizovani u udruženja (članice klastera već uključene u granska udruženja)
- Organizacija i upravljanje udruženjem predviđeni važećim Statutom Komore: Odbor udruženja do 35 članova, Članove odbora udruženja biraju regionalne privredne komore

Centar? Ukoliko se u okviru komorskog sistema formira Centar ili sekretarijat u okviru Centra, to nije asocijacija već organizacioni oblik komore za podršku klasterima

Zajednica preduzetnika? Oblik sličan trenutnom vidu organizacije u Hrvatskoj-
Zajednica klastera u okviru Komore. Međutim, prema važećem Statutu PKS
Zajednicu preduzetnika:

- Čine članovi Zajednice su preduzetnici - članovi opštih udruženja preduzetnika (koji se formiraju na regionalnom nivou).
- Skupština komore određuje broj i sastav, način izbora članova zajednice. Ovakav oblik kakav je sada nije primenljiv na klastere (ukoliko ne dodje do promene Statuta)

Karakteristike predstavljenih pristupa

Prema Zakonu o udruženjima

- Registracijom u APR stiče status **nezavisnog pravnog lica**
- Definisana pravna forma, subjektivitet i **prepoznatljivost**
- **Samostalan nastup**

- **Procedura** je strogo utvrđena Zakonom (primer procedure sledeci slajd)
- **Troškovi** registracije oko 7.000,00 rsd + 2.000,00 rsd za upis privredne delatnosti
- **Troškovi** kancelarije, ljudstva
- Sopstveni kapaciteti za lobiranje, pristup partnerstvima i finansijama

U okviru komorskog sistema

- Pomenuti oblici su važeći **oblici organizovanja** i rada u Komori - **ne daju potpuno primenljiv pravni okvir, ni subjektivitet** asocijaciji klastera
- **Komora nije definisala** mogući organizacioni oblik za asocijaciju klastera u okviru komorskog sistema – zadatak koji predstoji

- **Podrška PKS** – kancelarija, ljudi, pristup svim operativnim resursima PKS, podrška u pristupu finansijama
- **Komora kao pravno lice** - predstavljati i zastupati interese i potrebe klastera i učestvovati u projektima
- **Prohodnost partnerstvima** na nacionalnom i međunarodnom nivou
- **Troškovi umanjeni**

Primer procedure

Upis saveza udruženja/klastera u registar APR prema Zakonu o udruženjima

- Dve prijave za upis osnivanja saveza udruženja u registar (za upis u Registar udruženja i jedinstvena registraciona prijava osnivanja pravnih lica)
- Odluke nadležnih organa udruženja o ućlanjenju u savez
- Osnivački akt saveza
- Dva primerka statuta
- Zapisnik sa osnivačke skupštine saveza
- Akt o izboru zastupnika saveza
- Overena fotokopija lične karte zastupnika saveza/prebivalište
- Dokaz o uplati naknade za upis u Registar i takse za matični/registarski broj

U svakom slučaju klasteri su ti koji formiraju asocijaciju, utvrđuju ciljeve, način upravljanja, rada i donošenja odluka

Mogući model saradnje:

Ukoliko se formira po Zakonu o udruženjima, takva asocijacija može sa Komorom da zaključi sporazum o saradnji i podršci

Iskustva iz regiona

Hrvatska

- Zajednica klastera na nivou Hrvatske gospodarske komore
- Savez udruga, klastera na regionalnom nivou

Bugarska

- Asocijacija poslovnih klastera - Nezavisna organizacija osnovana od klastera kako bi udružila napore klastera u Bugarskoj da ostvare održivi razvoj u skladu sa evropskim standardima i politikom klastera. Pravno lice
- Potreba za nezavisnom institucijom koja predstavlja klastere i njihove interese.

Srbija

- Savez start up klastera niškog regiona - Nestranačka, nevladina i neprofitna poslovna organizacija prema Zakonu o udruženjima, osnovana uz podršku LEDIB. Proizašla iz potrebe koju su prepoznale same članice. Zalaganje za obezbeđenje boljeg poslovnog okruženja za početnike u poslovanju, podrška kreiranju održivih preduzetničkih poslova u Niškom regionu